

Underbilag 3 til besvarelse af spørgsmål 7, 8 og 9.

Udskrift af perspektivplanredegørelsen fra MAR 1971, side 157 og 158.

Arbejdsgruppen har under indtryk af udviklingen i forsvarrets personalestruktur i 1960'erne i retning af kortere tjenestetid, flere frivillige og bedre aflønning af de værnepligtige summarisk drøftet de samfundsøkonomiske konsekvenser af en overgang til anvendelse af hvervet personel i forsvaret. Det har dog ikke været muligt at foretage en præcis talmæssig opgørelse af de forskellige relevante økonomiske størrelser. Da man i det følgende kun beskæftiger sig med den økonomiske side af problemstillingen hvervet personel contra værnepligtige, er der grund til at understrege, at en afgørelse af spørgsmålet kræver en klarlægning af mange andre forhold end de rent økonomiske.

Det første spørgsmål, der rejser sig, er om et forsvar baseret på hvervet personel kan tilgodese de gældende sikkerheds- og forsvarspolitiske målsætninger i samme omfang som værnepligtssystemet. For så vidt angår styrkemålene har forsvarsministeriet skønnet, at ca. 21.000 frivillige kan erstatte de nuværende 27.000 værnepligtige på en sådan måde, at de gældende styrkemål opfyldes i samme grad som hidtil. En afvikling af værnepligtssystemet frigør med andre ord ca. 6.000 mand til andre formål end forsvar, idet man her kun drøfter virkningerne for det militære forsvar, mens virkningerne for civilforsvar og civilt arbejde ikke inddrages i overvejelserne.

Merudgifterne for det offentlige afhænger ud over antallet af frivillige også af de lønninger og arbejdsvilkår, forsvaret må tilbyde for at skaffe den fornødne arbejds-

kraft. Vanskelighederne ved at rekruttere det antal frivillige i 1960'erne tyder på, at der trods en vis udgiftsbesparelse kan blive tale om en betydelig udgiftsstigning på statsbudgettet.

En del af den økonomiske belastning ved et værnepligtsforsvar placeres på de tjenestedygtige, som har pligt til at arbejde for det offentlige for en meget beskedent løn og dermed lider et indkomsttab. Dette indkomsttab, der kan sidestilles med en særlig form for beskatning, registreres ikke på finansloven. Til de på finansloven opførte udgifter må derfor lægges en størrelse, der modsvarer de værnepligtiges indkomsttab. En sådan opgørelse er naturligvis en forudsætning for, at man kan sammenligne omkostningerne ved opretholdelse af et forsvar baseret på værnepligtige med de omkostninger, som et forsvar baseret på hvervede medfører.

En vurdering af hvad de to forsvarssystemer koster samfundet, kan imidlertid foretages på et langt simplere grundlag, idet resourceforbruget målt i antal beskæftigede personer alene er afgørende.

Som nævnt beslaglægger et forsvar bestående af frivillige færre ressourcer end et værnepligtsforsvar, idet der ved afviklingen af værnepligtssystemet frigøres ca. 6.000 mand til andre formål end forsvar. De øgede statsudgifter afspejler det forhold, at samtlige udgifter ved opretholdelse af et forsvar bestående af frivillige opføres på statsbudgettet, mens de værnepligtige før bar en del af omkostningerne gennem et indkomsttab.